

UPPSALA
UNIVERSITET

Box 256
751 05 Uppsala

Besöksadress:
Dag Hammarskjölds väg 7

Handläggare:
Johanna Andersson Raeder
Utbildningsledare

Telefon:
018-471 6458

E-post:
johanna.andersson.raeder@uu.se

YTTRANDE

2021-09-14 UFV 2021/1388

Arbetsmarknadsdepartementet

Grundläggande omställnings- och kompetensstöd – för flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden (DS 2021:16)

Uppsala universitet har genom remiss anmodats yttra sig över rubricerad promemoria.

Universitetets yttrande har utarbetats av en expertgrupp bestående av professor Per-Anders Edin, professor Helena Svaleryd och docent Erik Grönqvist verksamma vid nationalekonomiska institutionen.

Uppsala universitet tillstyrker i huvudsak utredningens förslag med följande synpunkter.

Uppsala universitets bedömning är att det föreslagna grundläggande omställnings- och kompetensstödet inte kommer ha någon stor effekt på arbetsmarknaden. Förslaget kommer att leda till att en större andel av arbetskraften kommer att täckas av en "omställningsförsäkring" men det är troligt att effekten av detta är begränsad. Även om det finns forskning som tyder på att åtgärder av detta slag kan ha positiva effekter för individen, visar den enda studien av svenska omställningsförsäkringar inte på några effekter.

Med tanke på den begränsade kunskapen om omställningsförsäkringars effekter på arbetsmarknaden är det utmärkt att utredningen föreslår att reformen ska utvärderas. Likaså är det utmärkt att utredningen trycker på att data behöver insamlas för att kunna följa upp reformen. Däremot är utredningen tyvärr tyst om hur utvärderingen ska genomföras. För att kunna utvärdera reformen behöver man kunna hantera olika slags selektion i omställningsförsäkringen och att denna selektion antagligen kommer att förändras av införandet. En trovärdig utvärdering kräver att reformen genomförs på ett sätt som tillåter att dessa selektionsproblem kan hanteras.

Diskussionen rörande valet av Kammarkollegiet som hemvist för omställningsorganisationen och överklagandenämnden är bristfällig. Utredningen föreslår att den nya offentliga omställningsorganisationen ska organiseras vid Kammarkollegiet (sektion 6.2). Skälen till förslaget är att Kammarkollegiet har ett bra IT-system, god upphandlingskompetens och förmåga att organisera verksamhet inom nya områden. Enligt utredningen har Kammarkollegiet förmågan att utforma funktionella, effektiva och rättssäkra verksamhetsprocesser. Kammarkollegiet besitter däremot inte kompetens inom området som ska upphandlas, dvs. omställning- och kompetensstöd. Detta torde vara betydelsefullt för en effektiv upphandling av tjänster. Det hade därför varit önskvärt med en mer utförlig diskussion om varför inte utredningen föreslår att den nya organisationen ska ligga under arbetsförmedlingen som redan nu upphandlar liknande tjänster från fristående aktörer. Det är centralt att fristående aktörer inte bara uppfyller de formella kraven utan också tillhandahåller effektivt stöd till arbetstagarna. Arbetsförmedlingen har också stor vana av att hantera stora volymer av individärenden. Stordrifts- och synergifördelar med befintliga system hos arbetsförmedlingen borde vara minst lika stora eller större än hos Kammarkollegiet eftersom arbetsförmedlingen arbetar med stöd-och kompetensutveckling hos arbetslösa.

Utredningen föreslår även att den nya offentliga omställningsorganisationen ska utfärda yttranden till CSN om omställningsstudiestöd där yttrandet bl.a. ska innehålla uppgifter om utbildningens betydelse för individens ställning på arbetsmarknaden (sektion 5.1). Den nya offentliga omställningsorganisationen behöver därför kompetens kring behov och efterfrågan på arbetskraft i olika sektorer och delar av landet. Det saknas en diskussion hur den nya organisationen inom Kammarkollegiet kan bygga denna kompetens; här har arbetsförmedlingen redan idag en tydligare roll.

Enligt förslaget ska Kammarkollegiet vara ansvarig både för omställningsmyndigheten och för Överklagansnämnden för omställnings- och kompetensstöd. Skälet som anges för denna konstruktion är att med Kammarkollegiet som värmyndighet för Överklagandenämnden kan handläggarna utbyta information och erfarenheter. Det finns en potentiell fara för rättssäkerheten då handläggarna vid omställningsmyndigheten potentiellt kan påverka utfallet i överklagandenämnden. I allmänhet förefaller det olämpligt att samma myndighet är ansvarig för både beviljande av stödåtgärder och kontroll att myndigheten följer lagar och regler. Detta problem diskuteras inte i utredningen.

Den nya offentliga omställningsorganisationen föreslås upphandla de grundläggande omställnings- och kompetenstjänsterna för arbetstagare som inte omfattas av kollektivavtal från fristående aktörer (sektion 6.1). Skälen som anförs är konkurrensneutralitet visavis de företag som erbjuder motsvarande tjänster till partsgemensamma omställningsorganisationer;

prispress på en konkurrensmarknad; möjlighet att snabbt ställa om volymer. Problematiken med att upphandla tjänster vars kvalitet är svår att observera/mäta eller kanske inte kan definieras på förhand behöver lyftas fram. Det finns då incitament för tjänsteleverantörer att sänka sina kostnader på ett sätt som påverkar kvaliteten negativt, särskilt om pris är ett vägledande kriterium vid upphandling. En offentlig verksamhet i egen regi har däremot andra möjligheter att styra mot kvalitet, och viss verksamhet i egen regi kan också stärka kompetensen som upphandlare hos den nya offentliga omställningsorganisationen. Utredningen saknar en diskussion kring utmaningar med upphandling av tjänster vars kvalitet är svårt att observera, verifiera, eller definiera.

UPPSALA
UNIVERSITET

BESLUT

2021-09-14 UFV 2021/1388

Box 256
751 05 Uppsala

Besöksadress:
Dag Hammarskjölds väg 7

Handläggare:
Johanna Andersson Raeder
Utbildningsledare

Telefon:
018-471 6458

E-post:
johanna.andersson.raeder@uu.se

Grundläggande omställnings- och kompetensstöd – för flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden DS 2021:16

Beslut

Härmed beslutas

- att Uppsala universitet överlämnar expertgruppens yttrande som svar på rubricerad remiss.

Bakgrund

Uppsala universitet har anmodats att lämna synpunkter på remissen Grundläggande omställnings- och kompetensstöd för flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden.

Bifogat yttrande har utarbetats av en expertgrupp bestående av professor Per-Anders Edin, professor Helena Svaleryd och docent Erik Grönqvist verksamma vid nationalekonomiska institutionen.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad rektor i närvaro av prorektor Coco Norén och universitetsdirektör Caroline Sjöberg, efter föredragning av utbildningsledare Johanna Andersson Raeder. Närvarande därutöver var akademiombudsman Per Abrahamsson och Uppsala studentkårs ordförande Jacob Färnert.

Anders Hagfeldt

Johanna Andersson Raeder